

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗБУДНИКА ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК

Похилець К.*

здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
факультет ветеринарної медицини
Полтавська державна аграрна академія
e-mail: katernyna.pokhylets@ukr.net

Актуальність проблеми. На сьогоднішній день собаківництво є досить популярним. Собаки стали невід'ємною частиною людського життя. Їх використовують у охороні, службі, спорті тощо. З'являється багато розплідників, а утримання великої кількості тварин на обмежених площах створює сприятливі умови для виникнення захворювань різної етіології, зокрема інфекційних. Однією з таких хвороб є парвовірусний ентерит, який завдає значних економічних збитків власникам через високу летальність цуценят і молодих собак [5].

А для попередження виникнення цієї хвороби та її ліквідації важливо враховувати біологічні особливості збудника інфекції.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом досліджень були доступні інформаційні джерела щодо проблеми парвовірусного ентериту.

Результати досліджень. Парвовірусний ентерит собак (*Parvovirus enteritis canine*) – висококонтагіозна хвороба, як проявляється жовчоподібною блювотою, геморагічним гастроентеритом, міокардитом, зневодненням організму і високою летальністю, що коливається, в залежності від форми прояву, від 10 до 70% [4, 5].

До захворювання сприйнятливі майже всі представники з родини псових і куніцевих: собаки, вовки, лисиці, шакали, койоти, фенеки, тхори, ласки. Більш чутливі і тяжче хворіють ослаблені тварини та цуценята віком від 2 місяців до року.

*Науковий керівник - кандидат ветеринарних наук, доцент Тітаренко О.

Стосовно породної схильності, то найбільш чутливі породи – лайки, англійський бульдог, бульмастиф, ротвейлер, чихуахуа, бігль, німецька вівчарка. Найменш чутливими до парвовірусного ентериту є боксери, такси, той-тер'єри та шпіці [5].

Від собак було виділено три антигенно різних парвовіруси: аденоасоційований (дефектний) дрібний парвовірус першого типу (CPV-1), що не викликає клінічних ознак хвороби, і патогенний для собак (CPV-2) [4].

Репродукція та локалізація вірусу відбувається в тонких кишках і лімфатичній тканині мигдаликів, лімфатичних вузлів, селезінки, пейєрових бляшок та міокарді. У зовнішнє середовище збудник виділяється з фекаліями, вурсоносійство спостерігається близько 6 місяців [1, 4].

Парвовіруси відносяться до ДНК-геномних вірусів з розміром капсиду 18-28 нм. Віріони без оболонки, кубічні. Капсид складається з 32 капсомерів. Геном представлений односпіральною лінійною молекулою ДНК, а на кінцях двохспіральною. Реплікація вірусної ДНК і збірка віріонів відбувається в ядрі чутливої клітини за участі полімераз клітини. В віріонах містяться 3 білки (А, В, С), а у складі віріонів парвовірусу, збудника ентериту норки і панлейкопенії котів виявлений 4-й білок D. Підтвердження антигенна спорідненість парвовірусу собак із вірусом панлейкопенії котів у реакціях РН та РЗГА. Збудник парвовірозу близький до них за імуногенними властивостями, але не тотожний їм [3, 4, 6].

Парвовірус аглютинуює еритроцити собак, зеленої мавпи, кішки, миші, золотистого хом'яка, але кролика і курчати у титрі менше 1:2, і зовсім не аглютинуює еритроцити коня, великої рогатої худоби, мурчаків [2, 6].

Культивування вірусу здійснюється в культурах клітин нирок котів, собак і легень норки. При цьому його репродукція не супроводжується цитопатичними змінами в клітинах [3].

Вірус передається при безпосередньому контакті з хворою твариною та через контаміновані збудником воду, корми, підстилку, одяг та взуття людини, різні предмети. Збудник можуть розповсюджувати мухи, щури та миші [2].

Збудник парвовірусного ентериту має високу стійкість до кислого середовища (рН 3,0), хлороформу, ефіру, жовчі, спирту. При +60°C залишається життєздатним впродовж 1 години, за кімнатної температури – до 6 міс, а в замороженому стані – впродовж року. Для дезактивації вірусу застосовують 3%-й гіпохлорит натрію, 1%-й глутаровий альдегід, гідрокарбонат натрію. Експозиція при дезінфекції повинна бути не менше 3 годин [1, 4].

Парвовірус не може розмножуватися самостійно, він захоплює репродуктивні властивості чутливих клітин зі швидким поділом і активним синтезом ДНК. В результаті цього клітини змушені виробляти вірусні компоненти, поки не загинуть. Цим і обумовлюється висока контагіозність, висока вірулентність і стійкість збудника [4].

Література

1. Барышников П.И. Ветеринарная вирусология: учебное пособие / П.И. Барышников. 2-е изд., перераб. И доп. – Барнаул: АГАУ, 2009. – 197 с.
2. Колич Н.Б. Патоморфологічні зміни в собак за кишкової форми парвовірусного ентериту //Український часопис ветеринарних наук №4, 2019. С. 94 – 100.
3. Корнієнко Л.Є. Парвовірусні інфекції собак і хутрових звірів / Л.Є. Корнієнко, В.І. Головаха, Б.М. Ярчук та ін.- Біла Церква, 2001. – 55 с.
4. Корочкин Р.Б. Курс лекций по предмету «Частная вирусология»: учеб.- метод. пособие / Р.Б. Корочкин, А.Л. Гласкович.–Витебск: ВГАВМ, 2008 – 68с.
5. Соколюк В.М., Радзиховский М.Л., Дишкант О.В., Колеснік Н.Л. Парвовірусний ентерит собак// MonografiaPokonferencyjna, Science, Reserch, Development #12 29.12.2018 – 30.12.2018, Belgrade. – С. 7-13.
6. Тилли П.Л. Болезни кошек и собак: справ.; пер. с англ./ Л.П. Тилли, Ф.К. Смит; под. ред. Е.П. Копенкина. – М.: ГЕОТАР-Медиа, 2010. – 848 с.